

หลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการที่ดี
ในการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

สำนักงานศาลปกครอง

มีนาคม ๒๕๕๒

หลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการที่ดี
ในการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

สำนักงานศาลปกครอง

มีนาคม ๒๕๕๒

คำนำ

การจัดทำเอกสารวิชาการฉบับนี้ มีเนื้อหาเป็นการนำเสนอหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีในกรณีของการดำเนินการทางวินัยข้าราชการ ซึ่งนับแต่เปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ปรากฏว่าข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการนั้น เป็นคดีปกครองประเภทหนึ่งที่มีการนำมาฟ้องต่อศาลปกครองมากที่สุด ในกรณีนี้ คณะผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้คัดเลือกคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่หน่วยงานทางปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการต่อไปได้มาเผยแพร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่จำกัดแต่เฉพาะหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในคดีเท่านั้น สำหรับการจำแนกหัวข้อในเอกสารได้จำแนกตามประเภทคดีที่ศาลปกครองมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และในแต่ละประเภทคดีดังกล่าว ได้จำแนกหัวข้อย่อยตามขั้นตอนการปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการดำเนินการทางวินัยที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น

สำนักงานศาลปกครองหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการได้ตามสมควร รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้สนใจต่อไป

(นายสุชาติ เวโรจน์)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

	หน้า
๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑).....	๒
๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย.....	๒
๑.๑.๑ การนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม.....	๒
๑.๑.๒ การไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง.....	๔
๑.๑.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจ.....	๖
๑.๒ การสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน.....	๑๒
๑.๓ การพิจารณาความผิดและการสั่งลงโทษทางวินัย.....	๒๗
๑.๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง.....	๒๗
๑.๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ.....	๓๒
๑.๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล.....	๓๓
๑.๓.๔ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา.....	๓๕
๑.๓.๕ การสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุมการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชา.....	๓๙
๑.๓.๖ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	๔๒
๑.๔ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์.....	๔๕

	หน้า
๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย	
ต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒).....	๕๐
๒.๑ การไม่สั่งการสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย.....	๕๐
๒.๒ การพิจารณาอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาอันสมควร.....	๕๒
๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือ	
เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓).....	๕๕
ภาคผนวก	
ดัชนีคำสั่งและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด.....	(ก) - (จ)

สำนักงานศาลปกครอง

**หลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุด
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการที่ดีในการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ**

จากการศึกษาวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในคดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการ (๙ มีนาคม ๒๕๔๔) ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่ามีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจเป็นจำนวนมากที่ศาลปรับบทกฎหมายในคดีแล้วสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการแก่หน่วยงานทางปกครองได้โดยทั่วไป แนวคำวินิจฉัยดังกล่าวย่อมมีผลเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับการนำเสนอแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองในเอกสารฉบับนี้ ได้จัดลำดับการนำเสนอตามประเภทคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓)^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

---

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่กระทำความผิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)^๒

๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

๑.๑.๑ การนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลมในทางกฎหมายหมายความว่า การนำหลักการและรายละเอียดของกฎหมายอื่นมาใช้บังคับเพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนดให้มีการอนุโลมกฎหมายอื่นมาใช้บังคับบรรลุผล แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับเจตนารมณ์และหลักการของกฎหมายที่กำหนดให้มีการอนุโลมนั้น

ในคดีที่ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการสอบสวนการกระทำผิดวินัยของผู้ฟ้องคดี ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน โดยแต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ ต่อมา ในระหว่างการสอบสวน ประธานกรรมการสอบสวนฯ ได้เกษียณอายุราชการ จึงมีการแต่งตั้งปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ แทน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า การใดมิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ฉะนั้นเมื่อระเบียบดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนทางวินัยข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าการฯ หรือเทียบเท่าขึ้นไป โดยให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งอาจแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ ได้ แต่ไม่บังคับว่าต้องแต่งตั้งประธานกรรมการสอบสวนฯ จากกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเท่านั้น ส่วนหลักเกณฑ์อื่นเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ มิได้กำหนดไว้ด้วย ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งการนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น ในทางกฎหมายหมายความว่า เป็นการนำหลักการและรายละเอียดของกฎหมายอื่นมาใช้บังคับเพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมาย

^๒ อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑ หน้า ๑

ที่กำหนดให้มีการอนุโลมกฎหมายอื่นมาใช้บังคับนั้นบรรลุผล แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับเจตนารมณ์และหลักการของกฎหมายที่กำหนดให้มีการอนุโลมนั้น ในกรณีนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าตำแหน่งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน จึงต้องนำหลักเกณฑ์ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ เท่าที่สามารถใช้ได้มาใช้ทั้งหมด โดยเฉพาะในส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวนฯ ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญของการออกคำสั่งตั้งนั้น เมื่อประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมิได้แต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ จากข้าราชการฝ่ายพลเรือนตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว การที่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นข้าราชการทหารเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินฯ ข้างต้น ประกอบกับข้อ ๓^๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ แม้ต่อมาจะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนเป็นประธานกรรมการสอบสวนฯ แทนก็ตาม แต่ก็เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งเดิมโดยแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องจากประธานกรรมการสอบสวนฯ คนก่อนที่เกษียณอายุราชการ มิใช่เป็นการแต่งตั้งแทนตั้งแต่แรก อันเนื่องมาจากประธานกรรมการสอบสวนฯ เดิม ขาดคุณสมบัติที่มิใช่ข้าราชการฝ่ายพลเรือน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘/๒๕๔๗ (ประชุมใหญ่))

^๓ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อยอีกสองคนโดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ในกรณีจำเป็นจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนด้วยก็ได้ และให้นำข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคน

เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว แม้ภายหลังประธานกรรมการจะดำรงตำแหน่งระดับต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา ก็ไม่กระทบถึงการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ

๑.๑.๒ การไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิด
วินัยอย่างร้ายแรง

การออกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากประจำของกองทัพออกจากราชการ เป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ลูกจ้างประจำของกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้องปฏิบัติ ตามข้อ ๒๖ วรรคสอง ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการโดยไม่ถือปฏิบัติตาม ข้อบังคับดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในคดีที่อดีตลูกจ้างประจำของกองบัญชาการยุทธทางอากาศ (ผู้ฟ้องคดี) ถูกผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๖ วรรคสอง^๕ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอน คำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงชัดเจนแล้วว่าก่อนถูกลงโทษ ไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างประจำไม่ใช่ข้าราชการทหาร การดำเนินการทางวินัย ต่อผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่เรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหารที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑)^๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับการดำเนินการทางวินัยแก่ลูกจ้างประจำของ กระทรวงกลาโหมนั้น ปรากฏว่า ข้อ ๒๖ วรรคสอง ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วย ลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดว่า ลูกจ้างประจำผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

^๕ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๒๖

๗๑

๗๑

ลูกจ้างประจำผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับ การกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวน ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้าในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้ง ข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุชื่อพยาน ก็ได้และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

๗๑

๗๑

^๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙

๗๑

๗๑

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

๗๑

๗๑

และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ดังนั้น เมื่อผู้บัญชาการทหารอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้บัญชาการกองบัญชาการยุทธทางอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยอมรับว่าไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๒๖ วรรคสอง ของข้อบังคับดังกล่าว แต่ได้ดำเนินการสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่ของกรมจเรทหารอากาศ กรณีจึงไม่อาจฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวข้างต้น และกรณีก็ไม่เข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง^๖ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างในคำอุทธรณ์ว่าเอกสารค่าให้การของผู้ฟ้องคดีถือเป็นการรับสารภาพเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบกับข้ออ้างดังกล่าวยังเป็นการยกข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น จึงไม่อาจกระทำได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง^๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๐/๒๕๔๙)

^๖ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๒๘ ลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งหรือได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษตามข้อบังคับนี้ หรือต่อคณะกรรมการสอบสวน ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒๖ จะดำเนินการตามข้อ ๒๗ โดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามวรรคหนึ่งคือ กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก

^๗ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๑๐๑

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นคำอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

๑.๑.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต่อกระทำได้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

๑) กรณีที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้การดำเนินกระบวนการทางวินัยโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เช่น การมีมติและมีคำสั่งลงโทษผู้ที่ถูกสอบสวน เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลฟ้องว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล (ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ได้มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่นายอำเภอท้องที่ในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีไม่ควบคุมการก่อสร้างโครงการก่อสร้างทางระบายน้ำ เป็นเหตุให้การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบแปลนและสัญญาจ้าง ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยนายอำเภอในฐานะผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รายงานผลการสอบสวนไปยังคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วมีมติ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แล้วส่งเรื่องให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามมติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน

^๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๒

ฯลฯ

ฯลฯ

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ทางวินัยอย่างร้ายแรงที่นายอำเภอแต่งตั้งไม่โปร่งใสและบิดเบือนข้อเท็จจริง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี ถูกลงโทษทั้งที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและเพิกถอน มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป การออกคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลใน องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจาก ราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ที่ได้กระทำภายหลังวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล) ตามมาตรา ๑๕^{๙๙} ประกอบกับมาตรา ๒๕^{๑๐๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

^{๙๙}พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อน ระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการ ร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่ง แต่งตั้งและการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดอาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการในตำแหน่งใดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้น เป็น ผู้ใช้อำนาจแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

มาตรา ๒๕ องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วน ตำบลร่วมกันคณะหนึ่ง ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัด นั้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน
(๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น จำนวนแปดคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด ประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนเก้าคน ดังนี้

(ก) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต จังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(มีต่อหน้าถัดไป)

งานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ดังนั้น การที่นายอำเภอมีคำสั่งลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๓^๑ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ เนื่องจากการใช้อำนาจของนายอำเภอที่มีอยู่ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ขัดหรือแย้งกับอำนาจของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๕ ประกอบกับ มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ แม้ว่ามาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบลฯ จะบัญญัติให้นายอำเภอท้องที่ในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในกรณีที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ไม่ดำเนินการทางวินัยตามอำนาจหน้าที่ก็ตาม แต่เนื่องจากไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าได้มีการแจ้ง

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๙-๑๐ หน้า ๗)

(ข) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(ค) ผู้แทนพนักงานส่วนตำบลซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(ง) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ในความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล หรือประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

^{๑๑-๑๒} พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๙ ไม่ดำเนินการทางวินัยตามอำนาจหน้าที่ให้นายอำเภอท้องที่ในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๙ การบรรจุบุคคลเข้าเป็นพนักงานส่วนตำบลและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุมัติของ อ.ก.ท. จังหวัด เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง และเมื่อได้สั่งบรรจุและแต่งตั้งแล้วให้รายงาน ก.ท.

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๙ ซึ่งในกรณีนี้คือนายกองคํการบริหารส่วนตำบล ดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีแล้วได้รับการปฏิเสธหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายไม่ดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว นอกจากนี้ แม้ว่านายกองคํการบริหารส่วนตำบลจะถูกกล่าวหาว่า ร่วมกระทำความผิดกับผู้ฟ้องคดีซึ่งอาจทำให้ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังสามารรถ แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนนายกองคํการบริหารส่วนตำบลเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ ตามความ ในมาตรา ๖๐ วรรคสอง^{๓๓} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีจึงไม่เข้าข่ายตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ดังนั้น คำสั่ง ของนายอำเภอที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่ง ที่แต่งตั้งโดยผู้ไม่มีอำนาจ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งย่อมส่งผลให้การดำเนิน กระบวนการทางวินัยโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวไม่ชอบ ด้วยกฎหมายไปด้วย ฉะนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำผลการสอบสวนของคณะกรรมการฯ มาพิจารณาและมีมติลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปลด ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้างต้น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๘/๒๕๕๑)

๒) เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งนั้นย่อมมีอำนาจที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้ ไม่ว่าจะพ้น ระยะเวลาการอุทธรณ์แล้วหรือไม่ก็ตาม ในกรณีนี้ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ มีอำนาจผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ต่อไป

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูถูกผู้ปกครองนักเรียนร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีรับฝากเงินค่าลงทะเบียนจากนักเรียนจำนวน ๖ คน จำนวนเงิน ๔,๙๘๕ บาท แต่ไม่นำส่ง

^{๓๓} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๐ ๗๗ ๗๗

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

๗๗ ๗๗

เงินแก่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนไม่อาจออกไปเสิร์ฟเงินแก่นักเรียนได้ ผู้อำนวยการโรงเรียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งโรงเรียน ไม่มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวได้ จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งข้างต้นแล้วรายงานผลการสืบสวนต่อ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามลำดับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นคำสั่งที่ใช้ ดุลพินิจโดยไม่สุจริต ทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกลดขั้นเงินเดือนและถูกตัดสิทธิไม่ให้เป็นสมาชิก คู่รุษสัมพันธ์ จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิใช่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงไม่มี อำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งแต่งตั้ง

^{๑๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครู ให้ผู้มี อำนาจต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๑๐ และตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยอนุมัติ ก.ค. เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี ให้ รัฐมนตรีรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๙ และระดับ ๘ ให้อธิบดีโดย อนุมัติ ก.ค. เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๗ และระดับ ๖ ให้อธิบดีโดย อนุมัติ อ.ก.ค. กรม เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ระดับ ๕ ลงมา ให้อธิบดีหรือ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ระดับ ๖ ลงมา ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด หรือผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยอนุมัติ อ.ก.ค. จังหวัด เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

สำหรับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการ การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้อง ได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการประถมศึกษาก่อนและเมื่อได้รับความเห็นชอบ ดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามวรรคหนึ่งสั่งแต่งตั้งต่อไป

คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจในเรื่องนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง เห็นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีอำนาจที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้ ไม่ว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์แล้วหรือไม่ก็ตาม ตามนัยมาตรา ๓^{๕๕} ประกอบมาตรา ๔๙^{๕๖} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การปฏิบัติราชการของฝ่ายปกครองในฐานะที่เป็นกฎหมายกลางที่มีหลักประกันความเป็นธรรมและมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีแล้วรายงานผลการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามลำดับ เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ได้รับรายงานผลการสืบสวนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงรายงานตามลำดับชั้นจนถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การกระทำดังกล่าวเป็นเพียงวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งเป็นการเตรียมการเพื่อจะมีคำสั่งทางปกครอง อันเป็นมาตรการภายในฝ่ายปกครอง ยังมิได้มีการกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจถูกฟ้องในคดีนี้ได้

ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ เมื่อได้รับรายงานว่าได้มีการสืบสวนข้อเท็จจริงพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีแล้วพบว่า เป็นกรณีที่เกิดกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

^{๕๕-๕๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือโต้แย้งตามกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะจัดทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือการข่มขู่ หรือการชักจูงโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

อย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจผูกพันที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ดังกล่าวแล้ว แม้หากจะฟังได้ตั้งที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ในชั้นสอบสวนไม่มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงและข้อกล่าวหาที่ชัดเจนเพื่อจักได้มีโอกาสนำพยานหลักฐานเข้าชี้แจงตามความเป็นจริง กรณีดังกล่าวก็อาจมีผลทำให้การสอบสวนและคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบเท่านั้นหาได้มีผลต่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๗/๒๕๕๑)

๑.๒ การสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน

มีประเด็นที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องให้ความสำคัญเพื่อให้การสอบสวนนั้นชอบด้วยกฎหมาย คือ การแจ้งข้อกล่าวหาและการให้โอกาสแก้ข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมีตัวอย่างคำวินิจฉัยที่น่าสนใจดังนี้

๑) การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการนั้น ต้องมีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้องให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา การมีคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นการไม่ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในคดีที่ข้าราชการครุเห็นว่าผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% เป็นเวลา ๑ เดือน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการสอบสวนตามขั้นตอน ไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ ทำให้ไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบเพื่อแก้ข้อกล่าวหา เป็นการ

^{๑๗} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๒

ฯลฯ

ฯลฯ

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้แต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกลงโทษได้ปกป้องสิทธิและประโยชน์อันชอบธรรมของตน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการไม่ว่าจะเป็นกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรืออย่างไม่ร้ายแรง ต้องมีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยมีขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญคือต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามมาตรา ๑๐๒^{๑๔} วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

^{๑๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๒ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้สั่งแต่งตั้ง

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสามได้

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวง ทบวง กรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามวรรคสอง ในเรื่องที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๔ (๔) หรือมาตรา ๑๑๕ และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำสำนวนการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวน และทำความเข้าใจเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณากรณีที่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่สอบสวนก็ได้

พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐^{๑๙} และมาตรา ๓๑^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติ
 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยต้องให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงและนำสืบ
 แก้อกล่าวหา เพียงแต่วิธีการสอบสวนกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
 กฎหมายให้ผู้บังคับบัญชาเลือกใช้วิธีตามที่ตนเห็นสมควรได้ แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว
 ข้างต้น เมื่อปรากฏว่าได้มีการดำเนินการทางวินัยโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นสืบสวน
 ข้อเท็จจริง แต่คณะกรรมการดังกล่าวไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ประกอบกับ
 ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ไม่มีข้อความใดที่จะอนุมานได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจอยู่ในตัว
 ถึงมูลกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อีกทั้งไม่ปรากฏว่าได้มีการสรุปพยานหลักฐาน
 ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งหรือ
 แก้อกล่าวหา ดังนั้น การดำเนินการเพื่อออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็น
 กรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่ง
 เป็นการสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ

^{๑๙-๒๐} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณี
 มีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน
 ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติ
 เป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
 แก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้อง
 ล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั่นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง
 ต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๑ คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกัน
 สิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่าง
 คำวินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตาม
 หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทางวินัยดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๘ และที่ อ.๒๑๘/๒๕๔๘ ที่ อ.๒๙๓/๒๕๕๐ ที่ อ.๓๐๐/๒๕๕๐ ได้วางหลักกฎหมาย ในทำนองเดียวกัน)

๒) การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการในฐานความผิดใด ต้องเป็นกรณีที่มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานอันเกี่ยวกับฐานความผิดนั้น ให้ผู้ถูกลงโทษทราบโดยมีสาระสำคัญครบถ้วนถูกต้อง เพื่อให้โอกาสบุคคลดังกล่าวโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐานของตนในฐานความผิดนั้นอย่างเต็มที่ หากดำเนินการแจ้งโดยมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น การแจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจาหรือไม่ได้ระบุข้อกล่าวหาให้ชัดแจ้ง ย่อมเป็นการลงโทษทางวินัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการดำเนินการทางวินัย

มีคดีที่น่าสนใจจำนวน ๓ คดี ได้แก่

(๑) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนถูกดำเนินการทางวินัย โดยผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยอย่างร้ายแรงกรณีผู้ฟ้องคดีบกพร่องต่อหน้าที่ในฐานะที่เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนคดีอาญาแต่ไม่ดำเนินการจัดส่งสำนวนการสอบสวนที่ดำเนินการเสร็จแล้วและผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพิจารณาถึงความเห็นสั่งฟ้องแล้วให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องคดี แต่กลับยื่นคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาต่อไปจนหมดอำนาจขอฝากขังตามกฎหมาย ศาลจึงได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไปและไม่สามารถติดตามตัวผู้ต้องหานำส่งพนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ มีความเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีส่อเจตนาทุจริตก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงมีมติให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่นายกรัฐมนตรีพิจารณามีคำสั่งตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจาก

ในการสอบสวนและมีคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนั้น ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับแจ้งข้อกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดในฐานความผิดดังกล่าว จึงไม่มีโอกาสให้ถ้อยคำหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อปรากฏว่าการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๒ และตามแบบ สว. ๓ ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ ๑๔^{๒๑} และข้อ ๑๕^{๒๒} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทราบในชั้น

^{๒๑-๒๒} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๑๔ เมื่อได้พิจารณาเรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนตามข้อ ๖ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ในการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว. ๒ ทำยกกฎ ก.พ. นี้ โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๕ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และเป็นความผิดวินัยกรณีใดตามมาตราใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๑๕ หรือไม่ อย่างไร แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดกรณีใดตามมาตราใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๑๕ อย่างไร และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้

การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว. ๓ ทำยกกฎ ก.พ. นี้ โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาทัศนคติอย่างร้ายแรงนั้น มีข้อความระบุ แต่เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ส่งสำนวนการสอบสวนให้เจ้าหน้าที่เพื่อส่งให้พนักงานอัยการพิจารณา สั่งฟ้องได้ทันกำหนดเท่านั้น โดยไม่ได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานตามคำให้การของพยานที่อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ส่งสำนวนการสอบสวนให้เจ้าหน้าที่นำส่งพนักงานอัยการแต่นำไปเก็บไว้กับตัว ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งการเก็บสำนวนไว้กับตัวย่อมเป็นเจตนากระทำผิดอันทำให้มีความผิด ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม^{๒๓} และมาตรา ๘๘ วรรคสอง^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือนฯ ได้ อันแตกต่างกับการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานเพียงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ส่ง สำนวนการสอบสวนให้เจ้าหน้าที่เพื่อส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องคดีได้ทันกำหนด ซึ่งการที่คณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่ได้แจ้งคำให้การของพยานดังที่กล่าวข้างต้นให้ผู้ฟ้องคดี ทราบ เป็นการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีต่อสู้ในประเด็นเกี่ยวกับการเก็บสำนวนไว้กับตัวได้ อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้ออมรับในชั้นไต่สวนของศาลว่าคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วยวาจาในขณะทำการสอบปากคำผู้ฟ้องคดีว่า ได้มีพยานให้ ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีทำการสอบสวนคดีอาญาข้างต้นเสร็จแล้ว ได้นำสำนวนไปเก็บไว้เฉย ๆ และมีการฝากขังผู้ต้องหาต่อไปจนหมดอำนาจขอฝากขังก็ตาม แต่เมื่อกรณีดังกล่าวเป็นการแจ้งด้วยวาจาในขณะสอบสวน ซึ่งเป็นการแจ้งที่ไม่ชอบด้วย กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ จึงไม่มีผลตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่ง ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ โดยเป็นการนำเอาข้อกล่าวหาตามประเด็นในคำให้การของพยาน ที่ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบมาเป็นเหตุในการพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีในฐานความผิดข้างต้น จึงเป็นการลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาให้ถูกต้องตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือสอบสวนใหม่ให้ถูกต้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑/๒๕๕๐)

^{๒๓} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๘ หน้า ๖

^{๒๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๘

ฯลฯ

ฯลฯ

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้ จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๒) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีอาญาข้อหาร่วมกับพวกจ้อโกงประชาชน และจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่า มีพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามสำเนาสำนวนการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน และตามหนังสือของพนักงานอัยการจังหวัดที่มีความเห็นสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดี และคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานต้องหาคดีอาญาโดยมีพฤติการณ์ร่วมกันจัดหางานให้คนหางานไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต หลอกหลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานและส่งไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศได้ จนได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกหลวงอันเป็นความผิดวินัยตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคณะกรรมการสอบสวนแจ้งแบบ สว. ๓ โดยมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งแบบ สว. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยระบุข้อกล่าวหาแต่เพียงว่ากรณีต้องหาคดีอาญาในข้อหาร่วมกับพวกจ้อโกงประชาชนและจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งจะเห็นว่ากรณียกข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่ได้ระบุให้ชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกทั้งในส่วนของสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ไม่มีรายละเอียดหรือมีการสรุปพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาอันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวนที่ได้รวบรวมมาจนทำให้ผู้ฟ้องคดีหลงประเด็นในการแก้ข้อกล่าวหา นอกจากนี้ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีในอันที่จะนำสืบพยานหลักฐานของตนเพื่อแก้ข้อกล่าวหาหรือพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวน ดังนั้น จึงถือว่าการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้เข้าใจสภาพแห่งข้อหาและสิทธิในการให้ถ้อยคำ

^{๒๕} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๔ หน้า ๑๗

หรือนำสืบหักล้างพยานหลักฐานหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ ถือได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามแบบ สว. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยมีสาระสำคัญครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๑๕^{๒๗} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งเป็นขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในการ สอบสวนทางวินัย อีกทั้งเมื่อคณะกรรมการสอบสวนมิได้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้ถูกต้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ก็มีหน้าที่จะต้องให้ คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการในเรื่องนี้ให้ถูกต้องโดยเร็วตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๖^{๒๘} ของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อการดำเนินการสอบสวนทางวินัยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และ เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๒/๒๕๕๐)

(๓) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจถูกดำเนินคดีอาญาฐาน ยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือชุมชนจนถูกพนักงานสอบสวน เปรียบเทียบปรับ เป็นเหตุให้ตำรวจภูธรจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย อย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดียิงปืนเนื่องจากความเครียด สาเหตุจากปัญหาครอบครัวขณะยิงปืนไม่ได้ยิงด้วยความคึกคะนอง จุดเกิดเหตุอยู่ที่ระเบียบ

^{๒๖} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๓

^{๒๗} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๒ หน้า ๑๖

^{๒๘} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนไม่เรียกผู้ถูกกล่าวหามารับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา หรือไม่ส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา หรือไม่มีหนังสือขอให้ผู้ถูกกล่าวหา ชี้แจง หรือนัดมาให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๕ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคสาม มาตรา ๑๑๕ หรือ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด แล้วแต่กรณี สั่งให้คณะกรรมการ สอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงให้ถ้อยคำ และนำสืบ แก้ข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ ด้วย

ห้องพักและเป็นการยิงปืนขึ้นฟ้าไม่ได้เป็นอันตรายแก่บุคคลใด เป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมารยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจและประพฤติตนไม่สมควรเห็นควรลงทัณฑ์กักขัง ตำรวจภูธรจังหวัดพิจารณาแล้วมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดี ๓๐ วัน และรายงานผลการดำเนินการทางวินัยในกรณีดังกล่าวให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ ทราบ ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าการลงทัณฑ์ในกรณีข้างต้นไม่เป็นไปตามระดับโทษที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) กำหนดไว้ แม้การยิงปืนของผู้ฟ้องคดีจะเกิดจากอาการเครียดไม่ใช่การยิงปืนด้วยความคึกคะนองอันมีระดับการลงโทษไล่ออกหรือปลดออกตามที่ ก.ตร. กำหนดไว้ก็ตาม แต่พฤติการณ์ดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนเช่นเดียวกับการยิงปืนด้วยความคึกคะนอง อันถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการสั่งลงโทษในฐานความผิดที่ไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสโต้แย้งคัดค้าน และนำพยานหลักฐานมาหักล้างข้อกล่าวหาได้ จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาฐานยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือชุมชน โดยไม่ปรากฏว่ามีการแจ้งข้อกล่าวหาต่อผู้ฟ้องคดีว่าเมาสุรายิงปืนด้วยความคึกคะนอง คงตั้งข้อกล่าวหาเพียงว่าต้องหาคดีอาญาฐานยิงปืนหรือยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือชุมชนเท่านั้น ซึ่งเท่ากับผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสโต้แย้งคัดค้าน และแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^{๒๙} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกทั้ง ไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นที่ไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น ดังนั้น คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการด้วยเหตุเมาสุรายิงปืนด้วยความคึกคะนองหรือยิงปืนด้วยความคึกคะนองจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม โดยให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๗/๒๕๔๘)

^{๒๙} อ่างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๙ หน้า ๑๔

๓) เมื่อกฎหมายรับรองสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกดำเนินการทางวินัยว่าจะต้องมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตน ดังนั้น หากปรากฏในภายหลังว่า การรับฟังคู่กรณียังดำเนินการไม่สมบูรณ์ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐชอบที่จะดำเนินการรับฟังคู่กรณีเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ในภายหลังได้ แต่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่จะมีการวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ สำนักงานอัยการจังหวัดพิจิตร อัยการสูงสุด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินและทรัพย์สินจากประชาชนผู้มาติดต่องานและจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาส่งสำนวนคดี ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เพราะไม่ได้ระบุว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากผู้ใด เรื่องอะไร และในวันเวลาใด จึงส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วย ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริงซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นการสมควรแล้ว จึงมีมติยกอุทธรณ์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการออกคำสั่งไล่ทางวินัยโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีการยกเลิกคำสั่งเดิมและดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องแล้วจึงออกคำสั่งใหม่ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และมีมติให้ส่งสำนวนการสอบสวนคืนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเสียใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมทั้งได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้

ในข้อ ๑๔^{๓๐} และข้อ ๑๕^{๓๑} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ โดยดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยระบุวันเวลาสถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากผู้ใดเรื่องอะไร ในเวลาใด รวมทั้งให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาแล้ว หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดจริง จึงมีมติยกอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑)^{๓๒} ประกอบกับข้อ ๑๗^{๓๓} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ แล้ว ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย โดยเป็นคำสั่งที่สมบูรณ์ตามนัยมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสาม^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติให้กรณีที่มีการรับฟังคู่กรณีที่ต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ หากต่อมามีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลังก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ก็ไม่ใช่เป็น

^{๓๐} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๑ หน้า ๑๖

^{๓๑} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๒ หน้า ๑๖

^{๓๒-๓๓} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๑๓ เมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวงได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๕ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้ว

(๑) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษถูกต้องและเหมาะสมกับความผิดแล้ว ให้มีมติยกอุทธรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๗ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีที่อุทธรณ์ต่อ ก.พ. ตามมาตรา ๑๒๕ (๔) และมาตรา ๑๒๖ ให้นำข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๓๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) การรับฟังคู่กรณีที่ต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลัง

ฯลฯ

ฯลฯ

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ของหมวดนี้ หรือตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น หรือถ้าเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์ดังกล่าวก็ต้องก่อนมีการนำคำสั่งทางปกครองไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น

เหตุให้คำสั่งนั้นไม่สมบูรณ์ ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๘/๒๕๕๐)

๔) ในการปรับใช้หลักกฎหมายเกี่ยวกับการให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยนั้น หากปรากฏว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง ซึ่งเข้าช้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษย่อมสามารถสั่งลงโทษได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้โอกาสดังกล่าวแก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย

มีคดีที่น่าสนใจจำนวน ๒ คดี ได้แก่

(๑) ในคดีที่อธิบดีกรมการปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน เนื่องจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้ตรวจสอบพบว่าเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายอำเภอทำหน้าที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล ได้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คจำนวน ๓ ฉบับ จากบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวันเพื่อฝากเข้าบัญชีเงินผลประโยชน์ของสุขาภิบาล โดยไม่ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออก เป็นเหตุให้เสมียนตราอำเภอซึ่งทำหน้าที่สมุหบัญชีของสุขาภิบาลนำเช็คไปขอรับเงินสดจากธนาคารแล้วทุจริตนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งขึ้นเพื่อตรวจสอบการกระทำความผิดของข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว มีความเห็นว่าเสมียนตราอำเภอกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง รวมทั้งเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนกระทำความผิดวินัยด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่เสมียนตราอำเภอออกจากราชการ และรายงานการดำเนินการทางวินัยพร้อมทั้งข้อมูลความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีข้างต้นเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗/ว ๒๗๙๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๕ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเขียนเช็คสั่งจ่ายเงิน จึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากเป็นการสั่งลงโทษทางวินัยในเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีแพ่งฐานละเมิด โดยไม่รอผลคดีแพ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว ทั้งนี้ ในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลปกครองชั้นต้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในเรื่องใด และไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

โดยเป็นการนำสำนวนการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงของเสมียนตราอำเภอมาพิจารณา
สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี
เนื่องจากการมีคำสั่งลงโทษโดยไม่มีการสอบสวนและไม่ได้ดำเนินการทางวินัยตามขั้นตอน
เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ว่าตามนัยมาตรา
๑๐๒ วรรคสอง^{๓๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จะบัญญัติให้การดำเนินการ
สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดทางวินัย
อย่างร้ายแรงโดยให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรก็ตาม แต่พระราชบัญญัติ
ดังกล่าวก็ไม่ได้บัญญัติว่าการดำเนินการข้างต้นมีวิธีการอย่างไร แต่เนื่องจากคำสั่งลงโทษ
ทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^{๓๖} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครองฯ ดังนั้น ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมีการสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง
จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดง
พยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^{๓๗} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เว้นแต่จะเข้า
ข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง^{๓๘} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งบัญญัติให้เจ้าหน้าที่
สามารถออกคำสั่งทางปกครองได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน เมื่อ
ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษทางวินัยเกิดจากพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดี
ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คจำนวน ๓ ฉบับ โดยที่ไม่ได้ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออก อันเป็น

^{๓๕} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๓

^{๓๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

"คำสั่งทางปกครอง" หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล
ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล
ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง
และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓๗} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๔

^{๓๘} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๔

การไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗/ว ๒๗๗๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๕ เป็นเหตุให้เสมียนตราอำเภอซึ่งปฏิบัติหน้าที่สมุหบัญชีของสุขาภิบาลสามารถกระทำการทุจริตเบิกเงินสดออกจากธนาคารนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้ และโดยที่ประเด็นการขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออกนั้น เป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นำมาใช้อ้างในการสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเคยให้ถ้อยคำในฐานะพยานบุคคลต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคและต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเสมียนตราอำเภอ โดยยอมรับว่าผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คแต่ไม่ได้ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออกจริง ซึ่งหากมีการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในประเด็นดังกล่าวอีกก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษ ผู้ฟ้องคดีก็ไม่สามารถที่จะให้ถ้อยคำเป็นอย่างอื่นไปได้ จึงเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓)^{๓๙} แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น อันมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นดังกล่าวอีก การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยข้อเท็จจริงจากการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงของเสมียนตราอำเภอมาประกอบการพิจารณาสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ แล้ว จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แต่เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นยังไม่ได้พิจารณาพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า เป็นการกระทำผิดตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ หรือไม่ จึงให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาในเรื่องดังกล่าวเสียก่อนแล้วมีคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๗/๒๕๕๐)

(๒) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีนำเอกสารของทางราชการไป เมื่อผู้บังคับบัญชาขอให้ส่งคืน ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมส่งคืนโดยอ้างว่านำไปใช้เป็นหลักฐานดำเนินคดีต่อผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจึงแจ้งความเพื่อดำเนินคดีอาญาขอหาเอาไปเสียซึ่งเอกสาร อันน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน อันเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาจึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิเกี่ยวกับการได้รับเงินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งการดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรง

^{๓๙} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๙ หน้า ๑๔

ตามมาตรา ๑๐๒^{๔๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดเพียงว่า ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมใด ๆ ให้แก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยแต่ประการใด จึงเป็นกรณีที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐^{๔๑} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ก่อนออกคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรงจึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ จะต้องให้ออกาศุุ่กรณีได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนเมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพียงว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาในเรื่องตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญากรณีเอาไปเสียซึ่งเอกสารอันน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน แต่ในคำสั่งลงโทษทางวินัยของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษา เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ระบุว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมของทางราชการ ไม่รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการด้วยกัน ไม่รักษาชื่อเสียงของตนและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเองมิให้เสื่อมเสีย และกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่ว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจะมีได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่ถูกกล่าวหา นั้น อาจเป็นความผิดทางวินัยในเรื่องใดบ้างและมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาอย่างไร ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกลงโทษทางวินัยในแต่ละเรื่องอย่างเพียงพอก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำยอมรับต่อคณะกรรมการสอบสวนตามบันทึกถ้อยคำลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ว่าผู้ฟ้องคดีได้นำต้นฉบับของหนังสือราชการที่หน่วยงานอื่นมีมาถึงโรงเรียนไปจริง และไม่สามารถนำมาคืนได้เนื่องจากได้นำไปใช้เป็นเอกสารทางคดีในศาลและได้แนบพยานเอกสารประกอบคำให้การไว้ด้วย กรณีดังกล่าวจึงเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้ในคำให้การตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓)^{๔๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบอีก และเนื่องจากการเก็บรักษาและการยืมหนังสือดังกล่าวต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำหนังสือดังกล่าวไปเก็บไว้

^{๔๐} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๓

^{๔๑} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๔

^{๔๒} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๔

และนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยผลการและไม่ยอมคืนให้กับโรงเรียน แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำมาคืนแล้วก็ตาม กรณีจึงเป็นการไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น และเป็น การขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้เจ้าหน้าที่ธุรการจะเป็นผู้มอบหนังสือให้แก่ผู้ฟ้องคดีเองและแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ผ่านมา ผู้บริหารโรงเรียนจะไม่เคยเรียกหนังสือคืนจากผู้ฟ้องคดีก็ตาม กรณีไม่อาจนำความบกพร่องของทางราชการดังกล่าวมาเป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการได้ จึงไม่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้ในคำให้การอีก ดังนั้น แม้จะฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน โดยไม่แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้ฟ้องคดีทราบในทุกประเด็นโดยครบถ้วนก็ตาม แต่เมื่อฟังได้ว่าในข้อหาไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการและขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงถือว่าการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว คำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕/๒๕๕๑ และที่ อ.๔/๒๕๕๗ ได้วางหลักกฎหมายฯ ในทำนองเดียวกัน)

๑.๓ การพิจารณาความผิดและการสั่งลงโทษทางวินัย

๑.๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๑) การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ต้องพิจารณาถึงความประพฤติและความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำนั้นเป็นสำคัญ โดยพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไปว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการ และความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้น ๆ ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือไม่

มีคดีที่น่าสนใจจำนวน ๒ คดี ได้แก่

(๑) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูมีกรณีถูกดำเนินการทางวินัยรวม ๒ ข้อหา คือกรณีถูกกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่นจนเป็นเหตุให้ครอบครัวเกิดความแตกแยกข้อหาหนึ่ง และกรณีถูกกล่าวหาว่าใช้กลอุบายหลอกลวงกู้ยืมเงินผู้อื่นแล้วไม่ใช้คืนและปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันในการกู้เงินสหกรณ์

ออมทรัพย์อีกข้อหาหนึ่ง หัวหน้าการประถมศึกษาจังหวัดจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนสรุปว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อกล่าวหา พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรปลดออกจากราชการ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบด้วยจึงรายงานผลการสอบสวนไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมา อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่ง อ.ก.ค. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ปฏิบัติหน้าที่แทน ก.ค. มีมติให้ยกอุทธรณ์และรายงานนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เพื่อพิจารณาสั่งการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ค. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา ๙๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เป็นบทบัญญัติมุ่งควบคุมความประพฤติของข้าราชการให้อยู่ในแนวทางที่ดี ซึ่งเรื่องการประพฤติชั่วเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาถึงความประพฤติและความรู้สึกของข้าราชการ ที่จะต้องพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป ว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการ ความรู้สึกของสังคมหรือไม่ และหากกระทบมากก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูเป็นปวงชนียบุคคล เป็นพ่อพิมพ์ของชาติ มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้อบรมลูกศิษย์ให้เป็นคนดี แต่กลับมีพฤติการณ์มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่น ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ส่วนกรณีปลอมแปลงลายมือชื่อผู้กำกับในการกู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น ย่อมทำให้ผู้ที่ถูกปลอมลายมือชื่อและสหกรณ์ออมทรัพย์เสียหาย จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเช่นกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๙๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๔/๒๕๕๑)

(๒) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจได้ให้การในชั้นสอบสวนคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวนในคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องหาว่าฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยให้การยืนยันว่าเห็นเหตุการณ์ขณะที่ผู้ต้องหาได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจนถึงแก่ความตาย แต่ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้เข้าเบิกความต่อศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช และได้ให้การเป็นพยานต่อพนักงานอัยการจังหวัด โดยกลับคำให้การว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปในที่เกิดเหตุและไม่ได้เห็นเหตุการณ์แต่อย่างใด โดยอ้างว่าเหตุที่ได้ให้การกับพนักงานสอบสวนในชั้นแรกยืนยันว่า ได้เห็นเหตุการณ์กระทำความผิดโดยตลอด เพราะพนักงานสอบสวนข่มขู่บังคับให้การดังกล่าว โดยหากผู้ฟ้องคดีไม่ให้การตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ ก็จะถูกดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัย ซึ่งกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่เป็นประจักษ์พยานสำคัญแต่กลับเบิกความเท็จในคดีอุกฉกรรจ์ที่ข้าราชการตำรวจยิงข้าราชการตำรวจ และประชาชนถึงแก่ความตายอย่างอุกอาจ ย่อมทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในตัวของผู้ฟ้องคดี และยังมีผลกระทบไปถึงข้าราชการตำรวจโดยส่วนรวม การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่เป็นการเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่อย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การกระทำใดจะเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ นั้น ในพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะเจาะจง ดังนั้น การใดที่จะถือว่าเป็นความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงต้องพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้นว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ราชการหน้าที่ความรับผิดชอบ และความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่ผู้ฟ้องคดีให้การเท็จในชั้นสอบสวนตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ผู้ฟ้องคดียอมเล็งเห็นผลของการกระทำได้ว่าคำให้การอันเป็นเท็จดังกล่าวอาจทำให้บุคคลอื่นต้องรับโทษทางอาญาอันเป็นคดีอุกฉกรรจ์โดยไม่มีความผิด โดยประสงค์ต่อผลเพื่อปกป้องตนเองให้ไม่ต้องรับโทษภัยต่าง ๆ

^{๔๔} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๔ หน้า ๑๗

ตามที่คุณฟ้องคดีอ้างว่าถูกพนักงานสอบสวนข่มขู่ การกระทำของคุณฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายและความเดือดร้อนเสียหายของบุคคลอื่น ทั้งที่คุณฟ้องคดีเป็นผู้มีหน้าที่รักษากฎหมาย อีกทั้ง การที่คุณฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนข่มขู่ว่าหากไม่ให้การดังกล่าวพนักงานสอบสวนจะดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัยกับคุณฟ้องคดี อันอาจทำให้คุณฟ้องคดีต้องถูกออกจากราชการหรือติดคุกได้นั้น ถ้าหากเป็นจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างก็เป็นการข่มขู่ว่าจะใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดจริง ผู้ฟ้องคดีย่อมสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยหรือผู้คดีในชั้นศาลต่อไปได้ คำข่มขู่ดังกล่าวไม่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นภัยที่อันตรายต่อชีวิตอันทำให้คุณฟ้องคดีจะต้องปฏิบัติตามคำข่มขู่ในขณะนั้น ดังนั้น การที่คุณฟ้องคดียอมให้การเท็จต่อพนักงานสอบสวนตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่รักษาชื่อเสียงและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไปย่อมรู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนี้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือหากจะฟังข้อเท็จจริงตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า คำให้การของคุณฟ้องคดีที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนเป็นจริง โดยคำให้การของคุณฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชและคำให้การของคุณฟ้องคดีต่อพนักงานอัยการจังหวัดเป็นเท็จ การกระทำของคุณฟ้องคดีซึ่งกลับคำให้การดังกล่าว ย่อมเป็นการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ย่อมเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเช่นกัน ดังนั้น คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๓/๒๕๔๙ และที่ อ.๓๔๐/๒๕๔๙ ได้วางหลักกฎหมายฯ ในทำนองเดียวกัน)

๒) การที่ข้าราชการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วนั้น ไม่จำกัดว่าจะต้องกระทำในตำแหน่งหน้าที่ราชการ แม้กระทำในฐานะส่วนตัว ย่อมจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้

ในคดีที่คุณฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาล ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓ เทศบาลตำบลแห่งหนึ่ง ถูกลงโทษปลดออกจากราชการฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วร้ายอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีต้องหาคดีอาญาฐานพกพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องหาคดีอาญารัฐประหารพวกราชบัณฑิต หรือฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นก็ดี ล้วนแต่เป็นเรื่องส่วนตัวไม่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงไม่อยู่ในบังคับการพิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการ เพราะการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จะต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยในตำแหน่งหน้าที่ราชการเท่านั้น จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้าราชการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วนั้น ไม่ว่าจะได้กระทำในตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในฐานะส่วนตัว ย่อมจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนทั้งสิ้น เมื่อผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินการทางวินัยอันสืบเนื่องมาจากตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซึ่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง และศาลได้ประทับรับฟ้องไว้แล้ว แสดงให้เห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลตามที่ถูกกล่าวหา ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเคยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาชญากรรม เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๓๐ และถูกลงโทษอาญาเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาแล้วหลายครั้ง แต่ก็ยังกระทำความผิดในเรื่องดังกล่าวอีก รวมทั้งยังถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกรณีถูกกล่าวหาเรียกรับเงินจากผู้ประกอบการ แสดงถึงพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ไม่เคารพกฎหมายและไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชน พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีแม้จะมีมูลกรณีมาจากเรื่องส่วนตัว แต่ก็มีลักษณะเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง^{๔๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๒/๒๕๔๙)

^{๔๕} อ่างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๔ หน้า ๑๗

๑.๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ข้าราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งการในเรื่องของทางราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าเรื่องที่สั่งการดังกล่าว จะไม่ใช่หน้าที่ราชการตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการที่ข้าราชการผู้ได้รับ คำสั่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามตำแหน่งงานที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งก็ตาม การไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้บังคับบัญชาข้างต้นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ย่อมเป็นการละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ หากการละเว้นหน้าที่ดังกล่าวกระทำไปเพื่อให้ ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ ย่อมเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สถิติ ๓ ปฏิบัติ ราชการประจำสำนักงานสถิติจังหวัด ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้นำเงินไปชำระ ค่าโทรศัพท์ของสำนักงาน แต่ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินดังกล่าวไปใช้จ่ายส่วนตัวโดยไม่สามารถหาเงิน มาใช้คืนได้ เลขาธิการสถิติแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดี ไม่มีอำนาจหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการเงินโดยตรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการอาศัย อำนาจหน้าที่ราชการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง แต่เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอัน เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๒ ของข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงเสนอให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่ง ลงโทษผู้ฟ้องคดีตามที่คณะกรรมการสอบสวนฯ เสนอ แต่ อ.ก.พ. สำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงมีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นไล่ออก จากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีหน้าที่ราชการที่จะต้องไปชำระค่าโทรศัพท์และมีได้ทุจริต ต่อหน้าที่ราชการดังกล่าว อีกทั้งไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาและไม่มี เจตนาทุจริตเงินค่าโทรศัพท์ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำเงินไปชำระค่าโทรศัพท์เป็นเพราะ ผู้ฟ้องคดีมีปัญหาเกี่ยวกับสามี จึงต้องเดินทางไปส่งสามีที่ต่างจังหวัดและนำเงินค่าโทรศัพท์ไปใช้จ่าย เป็นค่าเดินทาง จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้พิพากษาเพิกถอนคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในประเด็นพิพาทที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ผู้ฟ้องคดี นำเงินไปชำระค่าโทรศัพท์ของสำนักงาน แม้การชำระค่าโทรศัพท์จะไม่ใช่หน้าที่ราชการตาม

กฎหมายหรือระเบียบของทางราชการที่ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามตำแหน่งงานที่ได้รับ การบรรจุแต่งตั้งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามที่ ได้รับมอบหมาย เนื่องจากเป็นการสั่งการในเรื่องของทางราชการที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าโทรศัพท์ของสำนักงานไปใช้จ่ายเป็นค่าเหมารถขนของและไปส่งสามีที่ ต่างจังหวัดซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว จึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม^{๔๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งเป็น ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยที่ความผิดดังกล่าว คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดแนวทางการ ลงโทษตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ไล่ออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากให้ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นไล่ออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๔/๒๕๕๐^{๔๗})

๑.๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดกระทำ ความผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้ นั้น มีอำนาจแต่เพียงพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเท่านั้น จะพิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยให้ต่างไปจากที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไม่ได้

ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เรื่องร้องทุกข์ กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นปลัดเทศบาลตำบลได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ควบคุมดูแลการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลถูกกล่าวหาว่า ได้ทำตำหนิปลูกปิงปองที่ใช้ ในการจับสลากหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มหนึ่งได้ประโยชน์ อันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็น เอกฉันท์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและ

^{๔๖} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๘ หน้า ๖

^{๔๗} ในคดีดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัย ๒ ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดี ทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามความที่ได้สรุปไว้ข้างต้น ประเด็นที่สอง วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์จงใจ ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๙ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จึงส่งเรื่องให้นายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย และเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วมีมติลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่จำเป็นต้องผูกพันตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญข้างต้น มีเจตนารมณ์ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้พิจารณาลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง จึงบัญญัติให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องเพื่อให้พิจารณาโทษทางวินัย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่พิจารณา ทบทวนความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนและเอกสารไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจถอดถอนผู้ฟ้องคดีนั้นเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๒^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

^{๔๔} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่มีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^{๓๓} แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือกฎหมาย

(มีต่อหน้าถัดไป)

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ส่วนการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและการมีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่อาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยแล้ว จึงต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙๓^{๔๙} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่จำเป็นต้องผูกพันตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจรับฟังได้ คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๖/๒๕๕๙)

๑.๓.๔ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา

๑) การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในคดีอาญา นั้น ผู้บังคับบัญชามีอำนาจดำเนินการได้โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการสอบสวนแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาร่วมกันครอบครองเพื่อจำหน่ายและร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจึงมีคำสั่ง

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔๘ หน้า ๓๔)

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการโดยเร็ว โดยให้ถือเอารายงานและเอกสารของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือวันที่ได้มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดวินัย

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

^{๔๙}พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๙๓ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่งและวรรคสามแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ซึ่งผลการสอบสวนรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาตามที่ถูกกล่าวหาจริง คณะกรรมการสอบสวนจึงมีมติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ แต่กระทำความผิดเสียเองหรือเข้าไปมีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติดให้โทษ หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดของผู้อื่น การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่รอผลคำพิพากษาในคดีอาญาของศาลจังหวัดว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำความผิด และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มาใช้บังคับลงโทษผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เป็นการออกคำสั่งที่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการได้กำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้เป็นส่วนหนึ่งแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากโทษทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่การดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของผู้กระทำความผิด การลงโทษในคดีอาญาจึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานอันประจักษ์แจ้ง ดังนั้น การพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการจึงไม่จำเป็นต้องรอฟังผลในคดีอาญาแต่อย่างใด และมาตรา ๓๓^{๕๐} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเท่านั้น มิได้เป็นบทบัญญัติที่มุ่งจะคุ้มครองข้าราชการที่ถูกกล่าวหาในทางวินัยแต่อย่างใด อีกทั้ง ตามมาตรา ๖๔^{๕๑} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ที่กำหนดว่าบุคคล

^{๕๐-๕๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๖๔ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

(มีต่อหน้าถัดไป)

ผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ขัดต่อมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ คำสั่งลงโทษดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๐/๒๕๕๐)

๒) ในคดีอาญาศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยต่อเมื่อพยานหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องจริง หากพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือยังเป็นที่น่าสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาหรือไม่ ศาลจะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยโดยพิพากษายกฟ้อง ส่วนการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการนั้นมิกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ การพิจารณาดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป แม้อาญาศาลจะมีคำพิพากษายกฟ้องก็ได้หมายความว่าข้าราชการผู้นั้นมิได้กระทำความผิดทางวินัยตามที่ถูกกล่าวหา

มีคดีที่น่าสนใจจำนวน ๒ คดี ได้แก่

(๑) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจ ฟ้องว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอ้างว่าเนื่องจากพฤติการณ์การกระทำที่เป็นข้ออ้างในการสอบสวนลงโทษผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลอาญามีคำพิพากษาให้ยกฟ้องเพราะไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด การตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงและมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจบัญญัติว่าการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้โดยเฉพาะต่างจากการดำเนินคดีอาญา และในคดีอาญาศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยต่อเมื่อพยานหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าจำเลยกระทำ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๕๐-๕๑ หน้า ๓๖)

เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

ความผิดตามฟ้องจริง หากพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือยังเป็นที่น่าสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาหรือไม่ ศาลจะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยโดยพิพากษายกฟ้อง ส่วนการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการนั้นมิใช่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน การสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา เมื่อการสอบสวนทางวินัยฟังได้ว่าพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นั้น เป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็สามารถพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นได้ ดังนั้น แม้ศาลอาญาจะพิพากษายกฟ้องโดยวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบยังไม่พอฟังว่า ผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมกระทำผิดด้วย แต่เมื่อการสอบสวนทางวินัยฟังได้ว่าพฤติการณ์ของ ผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเมื่อการ ดำเนินการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้โดยชอบแล้ว คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๐/๒๕๕๑ และที่ อ.๑๘/๒๕๕๑ ที่ อ.๔๖๓/๒๕๕๑ ได้วางหลักกฎหมายฯ ในทำนองเดียวกัน)

(๒) ในคดีที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาคมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการค้ายาเสพติดกับผู้ต้องหาโดยผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยในข้อหาซื้อขายยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ในคดีอาญาศาลฎีกาได้พิพากษาเป็นที่สุดให้ยกฟ้อง ย่อมเป็นการยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บริสุทธิ์ตามกฎหมายของรัฐธรรมนูญ การลงโทษทางวินัยโดยถือตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ย่อมไม่เป็นธรรม ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ศาลฎีกาจะได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดีแต่ก็เป็นกรยกฟ้องโดยข้อกฎหมาย เนื่องจากพยานหลักฐานของโจทก์มีความสงสัยตามสมควรว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ซึ่งเหตุผลในการยกฟ้องดังกล่าวมิได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกลกล่าวหา เนื่องจากการดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ผลของการพิจารณาดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป อีกทั้งกรณีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและจริงจัง การที่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมายมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในเรื่องดังกล่าวกลับเป็นผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดเสียเองย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง

อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การค้ายาเสพติด อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๑/๒๕๕๑ และที่ อ.๑๓๘/๒๕๕๑ ที่ อ.๔๒๕/๒๕๕๑ ได้วางหลักกฎหมายฯ ในทำนองเดียวกัน)

๑.๓.๕ การสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุมการ ปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

๑) ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการ และระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการไม่ว่าด้วยประการใด ๆ การที่ ผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและ ถีถ้วนเพียงพอ จนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็น ประโยชน์ส่วนตัวนั้น นับได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หากการกระทำ ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ย่อมเป็นการกระทำผิด วินัยอย่างร้ายแรง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ถูกลงโทษ ปลดออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อย่างร้ายแรง ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาไม่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ในการเบิกจ่ายเงินเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็น ประโยชน์ส่วนตัวหลายกรณีด้วยกันรวมเป็นเงิน ๒,๙๖๙,๒๑๗ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเอง ไม่น่าจะต้องรับผิดชอบถึงขั้นปลดออกจากราชการเพราะโทษดังกล่าวเป็นโทษที่ใช้กับบุคคลที่กระทำ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงโดยตรง ไม่ใช่โทษที่จะลงกับบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบ ในฐานะผู้บังคับบัญชา และเหตุที่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตก็มีสาเหตุมาจากไม่มีการวางระบบงาน ชั้นตอนและกติกาให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังต้องรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ซึ่งมีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ใต้บังคับบัญชามากและขาดหัวหน้าที่จะควบคุมกำกับดูแล การปฏิบัติงาน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเป็นผู้จัดการระบบขั้นตอนการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบของ ทางราชการ ดังนั้น ข้อที่ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเบียดบังเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ ส่วนตัวเกิดจากการไม่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นความจริง การออกคำสั่ง ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษา

เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนักวิชาการระดับ ๗ สังกัดคณะแพทยศาสตร์ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานแพทยศาสตร์ศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดงานแพทยศาสตร์ศึกษาทุกคนให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการ และระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการไม่ว่าด้วยประการใด ๆ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องรับผิดชอบตรวจสอบควบคุมไม่ให้เกิดข้อบกพร่อง ความผิดพลาด หรือการทุจริตขึ้น โดยมีหน้าที่ต้องศึกษาข้อมูลหน่วยงาน ระบบงาน ตลอดจนบุคลากรภายในหน่วยงานอย่างละเอียด หากพบว่าระบบงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานในหน่วยงานไม่เป็นระบบหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้างานก็สามารถจัดระบบงานให้เหมาะสมได้ โดยอาจกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ โดยมีผู้ฟ้องคดีคอยให้คำแนะนำ ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจดำเนินการได้ด้วยตนเอง ก็อาจมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินการแทน แต่ผู้ฟ้องคดีก็ต้องควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานที่มอบหมายนั้นอย่างสม่ำเสมอและรอบคอบ การที่ผู้ฟ้องคดีมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานและมีการเบิกจ่ายเงินจำนวนมากต่อเนื่องกันหลายรายการ รวมทั้งการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารที่มีผู้ฟ้องคดีและผู้ใต้บังคับบัญชาอีกสองคน โดยจำนวน ๒ ใน ๓ คน มีอำนาจสั่งจ่ายเงินได้นั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคคลทั้งสองสามารถสั่งจ่ายเงินจากบัญชีดังกล่าวได้โดยไม่ต้องผ่านผู้ฟ้องคดี ซึ่งความไว้วางใจดังกล่าวอาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตได้โดยง่าย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลทั้งสองอย่างสม่ำเสมอว่าได้ทำการเบิกเงิน รับเงิน และส่งเงินให้กับหน่วยงานที่เป็นเจ้าหนี้ อย่างถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หรือผู้ฟ้องคดีอาจจะป้องกันมิให้เกิดการทุจริตได้โดยการกำหนดเงื่อนไขการเบิกจ่ายเงินในบัญชีแต่ละครั้งไว้ว่าจะต้องมีลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีทุกครั้ง แต่หากเห็นว่าตนมีงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ก็ควรกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงลายมือชื่อในการเบิกจ่ายเงินในบัญชีแทนผู้ฟ้องคดี เพื่อเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีและเป็นการป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวร่วมกันทุจริตได้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานแล้ว ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชามีได้ควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเลย จนเป็นเหตุให้มีการทุจริตในการเบิกจ่ายเงิน และเมื่อตรวจสอบพบการทุจริตผู้ฟ้องคดีก็เรียกให้ผู้ใต้บังคับบัญชามาชี้แจงแล้วก็ปล่อยให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการต่อไป ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีสามารถตรวจสอบการทุจริตจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ

ได้อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีปล่อยปละละเลย ไม่ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ และถี่ถ้วนเพียงพอ เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับหัวหน้างานจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความรอบคอบ ระมัดระวัง ติดตามตรวจสอบได้ แต่ผู้ฟ้องคดีก็มีได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นอย่างเพียงพอ จนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังเอาเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว เมื่อพฤติกรรมที่ผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นผลให้ทางราชการต้องสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก รวมทั้งทำให้หน่วยงานเสียหายเสียหายเนื่องจากบุคคลภายนอกยอมเข้าใจว่าหน่วยงานผิดนัดชำระหนี้ต่าง ๆ ดังนั้นการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง^{๕๒} ประกอบกับมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง^{๕๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๖/๒๕๕๑)

๒) ข้าราชการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ย่อมมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของทางราชการ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ จะอ้างว่ากระทำความผิดเพราะหลงเชื่อตามที่เจ้าหน้าที่เสนอให้พิจารณาเพื่อแก้ตัวให้พ้นผิดไม่ได้ และโทษที่จะลงแก่ข้าราชการที่กระทำความผิดต่างรายกัน ย่อมต้องอาศัยข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีซึ่งอาจแตกต่างกันได้ตามระดับความร้ายแรงของการกระทำ

^{๕๒-๕๓} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดสุสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๐๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ ภายใต้บังคับวรรคสอง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนายอำเภอ ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ซึ่งมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีขออนุมัติออก น.ส.๓ ก และลงนามออก น.ส.๓ ก จำนวน ๘๓ ฉบับ ในที่ดินที่ตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกเอกสารสิทธิ คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าพฤติการณ์เป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ในที่สุด อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยมีมติให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ การปกครองจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว โดยต่อสู้มาในคำฟ้อง ๒ ประเด็น คือ ผู้ฟ้องคดีลงนามในเอกสาร น.ส. ๓ ก เพราะหลงเชื่อตามที่เจ้าหน้าที่เสนอให้พิจารณา และมีนายอำเภอถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีเดียวกับผู้ฟ้องคดีหลายคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งลงโทษไม่เหมือนกัน ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติในการดำเนินการออก น.ส. ๓ ก ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามกฎหมาย รวมทั้งระเบียบปฏิบัติของทางราชการและต้องปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงอ้างเอาเหตุที่ดำเนินการตามที่เจ้าหน้าที่เสนอเพื่อแก้ตัวให้พ้นผิดไม่ได้ ส่วนกรณีที่ถูกฟ้องคดีสั่งลงโทษนายอำเภอไม่เหมือนกันนั้น การลงโทษข้าราชการแต่ละรายต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน ฉะนั้นโทษที่จะลงแก่ข้าราชการที่กระทำความผิดต่างรายกันจึงอาจแตกต่างกันได้ตามระดับความร้ายแรงของการกระทำ ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๗/๒๕๕๑)

๑.๓.๖ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อปรากฏว่ามีการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีอำนาจ ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจึงมีหน้าที่เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว การไม่เพิกถอนคำสั่งซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นภาระเลเยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติด้วย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นข้าราชการกรมป่าไม้ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีตัดไม้ทำลายป่าในเขตอุทยานแห่งชาติสาละวินและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ศาละวิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน กับพวกรวม ๒๓ ราย ซึ่งมีข้าราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๘ รวมอยู่ด้วย อธิบดีกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนแล้ว เห็นควรลงโทษลดขั้นเงินเดือนเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๘ จำนวน ๑ ขั้น และเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยให้ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ พิจารณา และ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ พิจารณาแล้วมีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว ต่อ ก.พ. ซึ่งพิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกับข้าราชการระดับ ๘ ที่ถูกกล่าวหาในเรื่องเดียวกันให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณา แต่กลับส่งเรื่องดังกล่าวไปให้ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ พิจารณาเป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ก่อน ออกจากราชการเป็นผู้พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีมติประการใดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเพิกถอนคำสั่งเดิมที่สั่งลงโทษและดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และขอกลับเข้ารับราชการตามเดิม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าเรื่องการดำเนินการทางวินัยของผู้ฟ้องคดี ขณะนี้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังไม่มีมติเป็นอย่างอื่นเนื่องจากอยู่ในขั้นตอนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งสำนวนการสอบสวนให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่อาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีทั้งสี่กลับเข้ารับราชการ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามมาตรา ๑๒^{๕๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดไว้ว่า คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวนี้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งเรื่องการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีให้ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ พิจารณาและสั่งลงโทษปลด

^{๕๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

ผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้กระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจพิจารณา อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะต้องมีการเพิกถอนคำสั่งนั้นเนื่องจากหากไม่ได้มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าวย่อมมีผลบังคับอยู่ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^{๕๕} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นข้าราชการของผู้ฟ้องคดีรวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับการดำรงสถานะเป็นข้าราชการ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองจึงมีหน้าที่เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่กับพวกกลับเข้ารับราชการก่อน จึงจะมีผลให้ผู้ฟ้องคดีมีสถานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่อาจถูกดำเนินการทางวินัยได้ และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาและมีมติเป็นประการใดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ที่จะสั่งหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว โดยออกคำสั่งลงโทษทางวินัยให้มีผลไม่ก่อนวันที่ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีมติเท่านั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาและมีมติโดยไม่มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการก่อน จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่อยู่แล้ว คำสั่งลงโทษดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการก่อน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ มีคำพิพากษา โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๓/๒๕๕๘)

^{๕๕} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใด ที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงมือของผู้ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

๑.๔ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ในขั้นตอนของการพิจารณาอุทธรณ์นี้ มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับอำนาจของผู้พิจารณาอุทธรณ์ในการเปลี่ยนแปลงฐานความผิด ดังนี้

ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายชอบที่จะกำหนดความผิดในการลงโทษให้ตรงกับบทบัญญัติของกฎหมายที่ถูกต้องได้ ในกรณีที่พฤติกรรมการกระทำอันเป็นเหตุที่ถูกกล่าวหาเป็นเรื่องเดิมที่คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนตามขั้นตอนและวิธีการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ในกรณีเช่นนี้ ไม่ถือว่าเป็นการกล่าวหาใหม่ซึ่งกล่าวหาใหม่ที่จะต้องทำการสอบสวนใหม่ และมีใช้เป็นการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญที่จะทำให้เสียความเป็นธรรม

ในคดีที่มหาวิทยาลัยทักษิณ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมนำข้อสอบออกจากห้องทำข้อสอบไปให้ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งกำลังศึกษาและลงทะเบียนเรียนวิชาดังกล่าวด้วย ทำให้ข้อสอบวิชาดังกล่าวรั่วไหล ผลการสอบสวนปรากฏว่ามีมูล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี โดยตั้งข้อกล่าวหาเช่นเดียวกับข้อกล่าวหาในชั้นการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว ซึ่งในการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา (สว.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อคณะกรรมการสอบสวน หลังจากให้ถ้อยคำดังกล่าวแล้วคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการโดยการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เปิดเผยความลับของทางราชการ ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน และกระทำการให้เสียความเที่ยงธรรมและเสื่อมเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งทางราชการ ถือเป็นประพฤติก้าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยังคงยืนยันตามที่ให้ถ้อยคำรับสารภาพ หลังจากนั้นคณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำพยานอีก ๓ ปากแล้วจัดทำรายงานการสอบสวน (สว.๖) เสนอต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณว่า ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำรับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหา ประกอบกับพิจารณาถ้อยคำพยานแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหาจึงยุติการสอบสวน และเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ ตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง ฐานทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ถือเป็น

การประพาศิตชั่วตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง และฐานไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นสมควรปลดออกจากราชการ ต่อมา อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยทักษิณ มีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๑๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์โดยเห็นว่า แม้พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจะไม่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่การนำข้อสอบออกไปเปิดเผยก่อนการสอบนั้น เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงให้แก้ไขฐานความผิดจากเดิมเป็นความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เพียงสถานเดียว และนายกรัฐมนตรียังมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๔๖๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ แก้ไขคำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นไปตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้บังคับบัญชาพูดจูงใจให้ผู้ฟ้องคดีรับสารภาพเพื่อให้เรื่องยุติโดยเร็วและจะได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษเพราะเป็นเรื่องไม่ร้ายแรง อีกทั้งการกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าการที่คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบและรายงานการสอบสวนต่ออธิการบดี ว่าผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำรับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหา จึงยุติการสอบสวนและลงมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหา อันเป็นการดำเนินการตามข้อ ๑๔ วรรคสี่^{๕๖} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งเป็นกรณี

^{๕๖} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๑๔ วรรคสี่ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาตั้งกล่าวหาเป็นความผิดกรณีใดหรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๑๕ อย่างไร หากผู้ถูกกล่าวหา ยังคงยืนยันตามที่ได้รับสารภาพ ให้บันทึกถ้อยคำรับสารภาพรวมทั้งเหตุผลในการรับสารภาพ (ถ้ามี) และสาเหตุแห่งการกระทำไว้ด้วย ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์อันเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยละเอียด จะทำการสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้ แล้วดำเนินการตามข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ต่อไป

ที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับสารภาพ จึงมิใช่กรณีตามข้อ ๑๕^{๕๗} ของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน ซึ่งจะต้องแจ้งแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ารับสารภาพเพราะเชื่อคำแนะนำของอริการบดีฯ เพื่อให้ยุติเรื่องนั้น ในบันทึกถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหาซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อไว้ ผู้ฟ้องคดีได้ให้คำรับรองว่าคณะกรรมการสอบสวนมิได้ล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใดเพื่อจูงใจให้ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ ข้ออ้างดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น การดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สำหรับอำนาจแก้ไขฐานความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง^{๕๘} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๑๓ (๙)^{๕๙} และข้อ ๑๗^{๖๐} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดให้ผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อ

^{๕๗} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๒๒ หน้า ๑๖

^{๕๘} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๒๖ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติของ ก.พ. และ ก.พ. พิจารณาความเห็นของนายกรัฐมนตรีแล้วยังยืนยันตามมติเดิม ให้ ก.พ. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ หรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวง ทบวง กรม ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี และเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่งเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกมิได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการให้นำมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๕๙} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๑๓ เมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวงได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตาม มาตรา ๑๒๕ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใด เพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๖๐} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๓๓ หน้า ๒๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า พฤติกรรมและการกระทำที่ถูกกล่าวหาเป็นเรื่องเดิมซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงชอบที่จะพิจารณาความถูกต้องตามกฎหมายและความเหมาะสมในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่จะกำหนดความผิดในการลงโทษให้ตรงกับบทบัญญัติกฎหมายที่ถูกต้องได้ตามมาตรา ๘ (๘)^{๑๑} และมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ข้อ ๑๓ (๙) ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘^{๑๒} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๔๐)ฯ ประกอบข้อ ๑๐^{๑๓} ของกฎทบทวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎทบทวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขความผิดดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำอันเดียวกันกับที่คณะกรรมการ

^{๑๑} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) รายงานนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ปรากฏว่ากระทรวง ทบวง กรม ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติตามโดยไม่เหมาะสม เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้พิจารณาและสั่งการต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๑๘ เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๕ (๔) และมาตรา ๑๒๖ และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่งโดยเร็ว

^{๑๓} กฎทบทวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎทบทวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗

ข้อ ๑๐

ฯลฯ

ฯลฯ

ภายใต้บังคับวรรคสาม ในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎ ก.พ. และระเบียบที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับนั้น ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ม. ให้อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม เป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัย ให้อำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๒๔ และให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย หรืออธิบดีแล้วแต่กรณี

สอบสวนตั้งข้อกล่าวหาไว้และได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็น การกล่าวหาในข้อหาใหม่ที่จะต้องมีการสอบสวนใหม่ตามมาตรา ๑๐๒^{๖๔} แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๔๐)^{๖๕} ทั้งไม่ปรากฏความ บกพร่องในส่วนที่เป็นสาระสำคัญในสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๓๗^{๖๕} ของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงฐานความผิดดังกล่าว ซึ่งเป็นความผิด วินัยอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน จึงมิใช่การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็น ธรรมชาติที่จะต้องดำเนินการให้มีการสอบสวนใหม่ ในส่วนของการกำหนดโทษนั้น เมื่อพิจารณา พฤติกรรมและการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ได้นำกระดาษข้อสอบซึ่งเป็นความลับของทางราชการ ไปให้บุคคลผู้ลงทะเบียนเรียนก่อนวันสอบจนต้องมีการยกเลิกการสอบในภายหลังทำให้เกิด ความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การกำหนดโทษให้ปลดออกจากราชการจึงเหมาะสมกับ การกระทำความผิด ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแก้ฐานความผิดเป็นความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง^{๖๖} แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งลงโทษให้เป็นไปตาม มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๓/๒๕๔๗)

^{๖๔} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๓

^{๖๕} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าการสอบสวนตอนใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎ ก.พ. นี้ นอกจากที่กำหนด ไว้ในข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ ถ้าการสอบสวนตอนนั้นเป็นสาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็นธรรมชาติ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคสาม มาตรา ๑๑๕ หรือ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด แล้วแต่กรณี สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนแก้ไขหรือดำเนินการตอนนั้นให้ถูกต้องโดยเร็ว แต่ถ้การสอบสวนตอนนั้นมีใช้สาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็นธรรมชาติ ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะสั่งแก้ไขหรือ ดำเนินการให้ถูกต้องหรือไม่ก็ได้

^{๖๖} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาความลับของทางราชการ

การเปิดเผยความลับของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิด วินัยอย่างร้ายแรง

๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)^{๖๗}

๒.๑ การไม่สั่งการสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนการสอบสวนแล้ว ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและพิจารณาโทษมีหน้าที่ต้องสั่งการตามที่เห็นสมควร โดยอาจเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอหรืออาจเห็นสมควรกำหนดประเด็นให้สอบสวนเพิ่มเติมตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ก็ได้ การไม่สั่งการใด ๆ ย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ถูกผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตั้งโรงงานผลิตยาเสพติดในพื้นที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนรายงานผลการสอบสวน โดยมีความเห็นว่าพยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหา และได้เสนอสำนวนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีโดยผ่านกองวินัยซึ่งได้รับเรื่องเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๑ กองวินัยพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ สืบสวนหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฟ้องคดีอีกส่วนหนึ่งด้วย แต่การสืบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญายังไม่แล้วเสร็จ กองวินัยจึงเห็นควรรอผลการดำเนินคดีอาญาจากกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ เพื่อประกอบการพิจารณานำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีให้สั่งการไปในคราวเดียวกัน เพราะถ้าหากผู้ถูกฟ้องคดีสั่งการเด็ดขาดทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีไปโดยไม่นำผลคดีอาญามาประกอบการพิจารณาแล้ว ต่อมาหากมีพยานหลักฐานชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่สามารถดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้อีก เพราะจะเป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีซ้ำซ้อน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมูลเหตุแห่งคดีไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนแจ้งผลมายังผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลรวมเป็นระยะเวลาเกือบ ๔ ปี ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้สั่งการให้แต่อย่างใด

^{๖๗} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑ หน้า ๑

การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๓๒ ข้อ ๓๓ และข้อ ๓๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดล่าช้าเกินสมควร จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสรุปผลการสอบสวนทางวินัย ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนสอบสวนมายังผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วให้ถือว่า การสอบสวนแล้วเสร็จและเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะสั่งการตามสมควร โดยอาจเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอหรือกำหนดประเด็นให้สอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ส่วนเมื่อมีการดำเนินการทางวินัยจนมีการสั่งลงโทษแก่ผู้ฟ้องคดีไปแล้ว หากปรากฏภายหลังว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก ผลของการได้รับโทษจำคุกดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งจะต้องดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๗๘ (๔)^{๖๘} มาตรา ๘๗ วรรคสาม^{๖๙} และ มาตรา ๑๒๗^{๗๐} แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเมื่อยังไม่มีกฎ ก.ตร. ก็ให้นำกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง มาใช้โดยอนุโลม โดยกำหนดให้ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าวเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีในเรื่องดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการทางวินัยซ้ำซ้อนถึงแม้มูล กรณีการกระทำความผิดเป็นเหตุเดียวกันกับผลการดำเนินการทางวินัยที่เป็นเหตุแห่งคดีนี้ ก็ตาม นอกจากนั้นผลการลงโทษทางวินัยและผลการลงโทษทางอาญาหาจำต้องมีผลไปทาง เดียวกันไม่ เพราะกระบวนการพิจารณาทางวินัยและทางอาญามีความแตกต่างกัน ทั้งการมีอยู่

^{๖๘-๗๐} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๗๘ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่การกระทำดังต่อไปนี้

๑.ลข

๑.ลข

(๔) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

๑.ลข

๑.ลข

มาตรา ๘๗

๑.ลข

๑.ลข

ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. จะดำเนินการทางวินัยโดย ไม่ต้องสืบสวนหรือสอบสวนก็ได้

มาตรา ๑๒๗ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา หรือออกกฎกระทรวง กฎ ก.ตร. ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือยังมีได้มีมติเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ก.พ. ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติ หรือกรณีที่กำหนดไว้แล้วซึ่งใช้ อยู่เดิมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ของพยานหลักฐาน การให้ถ้อยคำหรือการเบิกความของพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน ก็อาจแตกต่างกันได้ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยให้ยุติจึงไม่ต้องรอผลการพิจารณาทางอาญา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมสั่งการใด ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๒^{๑๑} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)^{๑๒} จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายให้ต้องปฏิบัติ ศาลพิพากษาให้สั่งการตามกฎหมายดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๗/๒๕๔๗)

๒.๒ การพิจารณาอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาอันสมควร

ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย หรือการกระทำใด ๆ ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับเรื่องนั้น ๆ ไว้เป็นการเฉพาะ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ไม่เช่นนั้นอาจถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(๑) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจถูกสั่งลงโทษทางวินัยให้ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ จนกระทั่งวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีก็ยังมิได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยว่า แม้การอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ก.ตร. อันเป็นขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของฝ่ายปกครองตามกฎหมาย แต่เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติ

^{๑๑} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๓๒ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนการสอบสวนมาแล้วให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๖ และข้อ ๓๗ แล้วดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดหรือไม่มีเหตุที่จะให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๑๕ สมควรยุติเรื่อง หรือกระทำผิดที่ยังไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่จะต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัด พิจารณาตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง (๑) (๒) หรือ (๓) มาตรา ๑๑๕ หรือ มาตรา ๑๑๖ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตราดังกล่าวดำเนินการโดยไม่ชักช้า และให้ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัด พิจารณาโดยเร็ว

ของกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยของ ก.ตร. ไว้ ศาลจึงกำหนดระยะเวลาอันสมควรในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ โดยเทียบเคียงจากระยะเวลาชั้นสูงในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๐/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่))

ข้อสังเกต คดีนี้เกิดขึ้นในขณะที่ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ อันเป็นกฎหมายฉบับเดิมซึ่งไม่มีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ไว้ ปัจจุบันพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของ ก.ตร. ไว้โดยเฉพาะตามมาตรา ๑๐๕^{๗๒} ว่า ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. ที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน ๖๐ วัน

(๒) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญถูกผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งนับตั้งแต่วันที่ไต่ยื่นอุทธรณ์จนถึงวันยื่นฟ้องคดีเป็นเวลาเกือบ ๑๑ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังมีได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวโดยเร็ว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ใน

^{๗๒} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๑๐๕ ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้สั่งลงโทษ ให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.

(๒) กรณีถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.ตร.

การอุทธรณ์ตาม (๑) และ (๒) ให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตาม (๑) และ (๒) ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในระเบียบ ก.ตร. ที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จะไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไว้ก็ตาม แต่ในเรื่องนี้ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาเทียบเคียงจากระยะเวลาในการพิจารณาคำสั่งทางปกครองที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้กำหนดให้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน อันเป็นระยะเวลาสูงสุดตามมาตรา ๔๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ แต่จนถึงขณะนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ และเลขาธิการ ก.พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก็ยังไม่สามารถกำหนดระยะเวลาให้แน่ชัดได้ว่าจะใช้เวลาเพียงใดในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๗/๒๕๔๙)

ข้อสังเกต ปัจจุบันมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง และข้อ ๙๑ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ ก.พ.ค. หรือคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ซึ่งเป็นองค์คณะวินิจฉัยดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ประธาน ก.พ.ค. ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณา

^๓พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

อุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน ๖๐ วัน

๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)^{๗๔}

การกระทำละเมิดทางปกครองนั้น ต้องเป็นกรณีที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร สำหรับการดำเนินการทางวินัยนั้น หากปรากฏว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายยอมทำให้คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ในการนี้นอกจากผู้ถูกลงโทษทางวินัยจะฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ยังสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นคดีละเมิดได้ด้วย สำหรับคดีตัวอย่างที่นำมาเสนอนี้เป็นกรณีของ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในกระบวนการดำเนินการทางวินัย

แม้ว่ากฎหมายจะมีได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่บางขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการทางวินัยไว้โดยเฉพาะก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการดังกล่าวก็ต้องดำเนินการในเวลาอันสมควร และการดำเนินการของทุกกระบวนการรวมกันจะต้องไม่เกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดกรอบไว้ การอ้างว่าอัตราค่าจ้างไม่เพียงพอเป็นข้ออ้างที่ศาลไม่รับฟัง เมื่อปรากฏว่ามีความเสียหายเกิดจากการดำเนินการที่ล่าช้าเกินสมควร จึงเป็นการกระทำละเมิดที่หน่วยงานทางปกครองต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย

ในคดีที่กรมประมง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีขณะที่ดำรงตำแหน่งประมงจังหวัด กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนได้รายงานผลการสอบสวนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒ ต่อมา ฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามหนังสือลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ โดยแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบปากคำผู้ร้องเรียนเพิ่มเติมแต่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถติดต่อผู้ร้องเรียนได้ จึงเห็นควรตัดพยานนี้ออกไป

^{๗๔} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๑ หน้า ๑

เพื่อมิให้การสอบสวนล่าช้าและมีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๓ รายงานผลการสอบสวนว่าไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมอันเป็นความผิดทางวินัยเล็กน้อย จึงเห็นควรว่ากล่าวตักเตือนเพื่อไม่ให้เกิดกรณีดังกล่าวอีก ซึ่งฝ่ายวินัยพิจารณาแล้วได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วยและมีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ รายงานผลไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ในระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีได้ขอลาออกจากราชการเพื่อสมัครเข้าร่วมโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งรายชื่อผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมโครงการฯ ไปก่อน ต่อมา อ.ก.พ. กระทรวง ได้มีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีตามหนังสือลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งผลการพิจารณาให้สำนักงาน ก.พ. ทราบ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๔ แต่คณะกรรมการโครงการฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ แจ้งมติว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากในช่วงเวลารับสมัครผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อยู่ระหว่างการพิจารณารายงานการลงโทษทางวินัยของ อ.ก.พ. กระทรวง จึงไม่มีสิทธิเข้าร่วมโครงการฯ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอความเป็นธรรม แต่สำนักงาน ก.พ. มีมติตามความเห็นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ตนไม่ได้รับสิทธิเข้าร่วมโครงการฯ เป็นผลมาจากการดำเนินการทางวินัยล่าช้าเกินสมควรของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่ได้รับเงินขวัญถุง จำนวน ๗ เท่าของเงินเดือน จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ระยะเวลาในการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจนกระทั่งรายงานผลการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบใช้ระยะเวลา ๑๓๔ วัน ซึ่งไม่เกิน ๑๘๐ วัน นับแต่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๒^{๗๕} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๔๐)

^{๗๕} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนภายในกำหนดระยะเวลาดังนี้

(๑) ดำเนินการประชุมตามข้อ ๖ และแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๔ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๒) รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาเท่าที่มีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการตาม (๑) แล้วเสร็จ

(มีต่อหน้าถัดไป)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา แม้ต่อมามีคณะกรรมการสอบสวนจะใช้เวลาสอบสวนเพิ่มเติมตามความเห็นของ ฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่ จนถึงรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ เป็นเวลาอีก ๘๖ วัน ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้แม้จะเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และคณะกรรมการไม่ได้ขอขยายระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๑๒ วรรคสอง ของ กฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว ก็ไม่ถือเป็นสาระสำคัญอันจะทำให้เสียความเป็นธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการขอขยายเวลาให้ถูกต้องหรือไม่ก็ได้ตามข้อ ๓๗^{๗๖} ของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน ระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนทั้งสองช่วง รวม ๒๒๐ วัน ซึ่งยังไม่เกินกำหนดเวลา ๒๗๐ วัน ตามข้อ ๑๒ วรรคท้าย ของกฎ ก.พ. ฉบับข้างต้น การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนจึงไม่ล่าช้าแต่อย่างใด ส่วนการ ดำเนินการของฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ได้รับรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนจนถึงวันที่มีความเห็นให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ใช้ระยะเวลา ๒๓๐ วัน และหลังจากได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมจนถึงวันที่ เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ระยะเวลา ๑๐๔ วัน รวมระยะเวลา ๓๓๔ วัน ซึ่งเป็น การใช้เวลาดำเนินการมากกว่าคณะกรรมการสอบสวน และแม้ว่าการดำเนินการของฝ่ายวินัย จะไม่มีกรอบของระยะเวลาที่กำหนดไว้ แต่การดำเนินการของฝ่ายวินัยในฐานะเจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นกลไกหนึ่งในการดำเนินการทางวินัย จึงควรดำเนินการในเวลา

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗๕ หน้า ๕๖)

(๓) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๕ ให้ผู้ถูกกล่าวหา ทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๒) แล้วเสร็จ

(๔) รวบรวมพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้นำ ดำเนินการตาม (๓)

(๕) ประชุมพิจารณาลงมติและทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้นำดำเนินการตาม (๔) แล้วเสร็จ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ได้ ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่อผู้สั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขยายระยะเวลาการสอบสวน ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินหกสิบวัน

การสอบสวนเรื่องใดที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในสองร้อยเจ็ดสิบวัน ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนรายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวง ทราบ เพื่อติดตามเร่งรัดการสอบสวนต่อไป

^{๗๖} อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ ๖๕ หน้า ๔๙

อันสมควร รวมระยะเวลาทุกขั้นตอนการสอบสวนและการดำเนินการของฝ่ายวินัยแล้วต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดสำหรับการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวน คือ ๒๗๐ วัน การอ้างว่าอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ฝ่ายวินัยมีไม่เพียงพอ ก็เป็นเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานราชการสามารถจัดการภายในหน่วยงานโดยเกลี้ยอัตรากำลังในส่วนอื่นมาช่วยงานฝ่ายวินัยได้ จึงเป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้น เมื่อการดำเนินการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีใช้เวลาเกินกว่า ๒๗๐ วัน จึงถือได้ว่าเป็นการล่าช้าเกินสมควร

สำหรับการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่ได้รับรายงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนถึงวันที่ อ.ก.พ. กระทรวง มีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี ใช้ระยะเวลา ๒๖๖ วัน โดยไม่ปรากฏเหตุอันสมควร ซึ่งระยะเวลาอันสมควรต่อการทำคำสั่งทางปกครองต้องไม่เกิน ๙๐ วัน หากล่วงพ้นเวลาดังกล่าวถือว่าล่าช้าอันเป็นเหตุภาคดีมาสู่ศาลได้ตามมาตรา ๔๙^{๗๗} แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงล่าช้าเกินสมควรเช่นกัน

เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ที่จะเข้าร่วมโครงการฯ และผลจากการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับสิทธิให้เปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด เพราะขาดคุณสมบัติในช่วงเวลาการรับสมัคร เนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณารายงานการลงโทษทางวินัยของ อ.ก.พ. กระทรวง อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดียังคงรับราชการต่อไปอีก ๑ ปี ซึ่งทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ก็เป็นสิทธิประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติของข้าราชการทุกคน ซึ่งเมื่อคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่จะได้จากการประกอบกิจการอื่น ๆ ภายหลังจากอำลาชีวิตราชการ ก่อนกำหนดกับการรับราชการต่อมาก็น่าจะเกือบลบกันกันไป ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยังคงได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับเงินขวัญถุงจำนวน ๗ เท่า ของเงินเดือน เดือนสุดท้าย อันเป็นผลจากการดำเนินการทางวินัยล่าช้าเกินสมควรซึ่งทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าว ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๐)

^{๗๗} พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงานศาลปกครอง

ภาคผนวก

สำนักงานศาลปกครอง

(ก)

ดัชนีคำสั่งและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖

ลำดับ ที่	คำสั่งที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	๒๖๐/๒๕๔๖ (ป.)	สิบตำรวจโท อรุณ ศิริสังข์สุนทร	ประธานคณะกรรมการข้าราชการ ตำรวจ	๕๒-๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	อ.๔/๒๕๔๗	นายคม มาสม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (กรมอาชีวศึกษา เดิม)	๒๕-๒๗
๒	อ.๒๘/๒๕๔๗ (ป.)	นายนนทพล นิมสมบุญ	ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	๒-๓
๓	อ.๖๗/๒๕๔๗	พันตำรวจโท สิทธิศักดิ์ ชติยะวรา	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	๕๐-๕๒
๔	อ.๑๕๓/๒๕๔๗	นางกนิษฐา ทับเที่ยง	มหาวิทยาลัยทักษิณ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๔๕-๔๗

(๒)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	อ.๑๓๓/๒๕๔๘	นายปริญญา ลายเขียน กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๔ ราย)	อธิบดีกรมป่าไม้ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๔๒-๔๔
๒	อ.๑๙๗/๒๕๔๘	จำสิปตำรวจ สมชาติ แจ่มแจ่ม	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๑๙-๒๐
๓	อ.๒๑๔/๒๕๔๘	นายสมยศ ศรีน้อย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรสงคราม (ผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม เดิม)	๑๒-๑๕
๔	อ.๒๑๘/๒๕๔๘	นายประสิทธิ์ วิจิตรวรรณ	ผู้อำนวยการเขตบางรัก กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๑๒-๑๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	อ.๖๓/๒๕๔๙	สิปตำรวจเอก ถาวร ขุนนาม	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๒๙-๓๐
๒	อ.๑๐๖/๒๕๔๙	นายประพันธ์ สิริสัมพันธ์นาวา	คณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดปราจีนบุรี กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๖ ราย)	๓๓-๓๕
๓	อ.๒๑๗/๒๕๔๙	นายวินัย ลู่วิโรจน์	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๕๓-๕๔

(ค)

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๔	อ.๒๗๐/๒๕๔๙	นางนันทวรรณ พิมพ์เชื้อ	ผู้บัญชาการทหารอากาศ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๔-๕
๕	อ.๓๓๒/๒๕๔๙	นายเดชาวิชญ์ รุ่งเรือง	นายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๓๐-๓๑
๖	อ.๓๔๐/๒๕๔๙	จำสิปตำรวจ ถกฤษณ์ ประสานตรี	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๒๙-๓๐

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	อ.๒๑/๒๕๕๐	ร้อยตำรวจโท สงกรานต์ บุญสุวรรณ	คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๑๕-๑๗
๒	อ.๗๘/๒๕๕๐	นายบุญธรรม ภู่อรุณ	อัยการสูงสุด กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๒๑-๒๓
๓	อ.๑๕๒/๒๕๕๐	ดาบตำรวจ วิเชียร ดิ่งจอย	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๑๘-๑๙
๔	อ.๒๕๗/๒๕๕๐	นายกิตติ แสงประดิษฐ์	คณะอนุกรรมการข้าราชการ พลเรือน (อ.ก.พ.) กระทรวงมหาดไทย กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๒๓-๒๕
๕	อ.๒๖๔/๒๕๕๐	นางพิมพ์รัตน์ พรประสิทธิ์	เลขาธิการสถิติแห่งชาติ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๓๒-๓๓
๖	อ.๒๙๓/๒๕๕๐	นางสาวมะลิ ภูสันติสัมพันธ์	สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	๑๒-๑๕

(ง)

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
			(กรมการศึกษานอกโรงเรียน เดิม) กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	
๗	อ.๒๙๘/๒๕๕๐	นายถิรชาติ จันทน์อินทร์	กรมประมง กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๕๕-๕๘
๘	อ.๓๐๐/๒๕๕๐	นายบุญธนะ หรือธนะ เต็งมหาคุณ	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เพชรบุรี	๑๒-๑๕
๙	อ.๓๗๐/๒๕๕๐	จำสิปตำรวจ ประสาท คำแฮ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๓๕-๓๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๑	อ.๑๕/๒๕๕๑	นายประดับ คงทอง	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษา เดิม) กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๒๕-๒๗
๒	อ.๑๘/๒๕๕๑	จำสิปตำรวจ จักรกฤษณ์ เจริญมี	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๓๗-๓๘
๓	อ.๑๑๘/๒๕๕๑	นายกฤษณ์ พรหมแสนปาง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โพนสูง กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๖-๙
๔	อ.๑๓๘/๒๕๕๑	จำสิปตำรวจ กิตติศักดิ์ หมอนเมือง	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๓๘-๓๙
๕	อ.๒๐๗/๒๕๕๑	นายปรีชา กาญจนวาทสถิตย์	กรมการปกครอง	๔๑-๔๒

(จ)

ลำดับ ที่	คดีหมายเลข แดงที่	ผู้ฟ้องคดี	ผู้ถูกฟ้องคดี	หน้า
๖	อ.๓๑๖/๒๕๕๑	นางสาววีรวัลย์ เอี่ยม วิบูลย์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล	๓๙-๔๑
๗	อ.๓๕๔/๒๕๕๑	นายวัชรินทร์ รัตนพรพันธุ์	เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๔ ราย)	๒๗-๒๙
๘	อ.๓๙๐/๒๕๕๑	ตบตำรวจ สมนึก เวชศรี	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๓๗-๓๘
๙	อ.๔๐๑/๒๕๕๑	ร้อยตำรวจตรี สัมพันธ์ ใจเที่ยง	คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๖ ราย)	๓๘-๓๙
๑๐	อ.๔๒๕/๒๕๕๑	จำสิปตำรวจ ชาตรี ภาพเสนห์	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖	๓๘-๓๙
๑๑	อ.๔๓๙/๒๕๕๑	นางพิชญ์วิมล จันทร์เพ็ญ	เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษา เดิม) กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๓ ราย)	๙-๑๒
๑๒	อ.๔๖๓/๒๕๕๑	สิปตำรวจโท กิตติ เถวนสาริกิจ	ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจ นครบาล กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)	๓๗-๓๘

คณะผู้จัดทำ

ประธานคณะทำงาน

นางสมฤดี รัชฎฐิติ

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครอง

คณะทำงาน

นายจำนงค์	ถาวรวิสิทธิ์	พนักงานคดีปกครอง ๘๖
นายมานะ	อ่อนท้วม	พนักงานคดีปกครอง ๖๖
นายธนวัฒน์	จันทะวงษา	พนักงานคดีปกครอง ๕
นางสาวพจณี	แดนประเทือง	พนักงานคดีปกครอง ๕
นายวิโรจน์	รูปสมศรี	พนักงานคดีปกครอง ๕
นางสาวธัญรัตน์	ฟูกลิ่น	พนักงานคดีปกครอง ๔
นางสาวศินี	ใจแจ่ม	พนักงานคดีปกครอง ๓
นายประพันธ์	เอี่ยมสำอางค์	พนักงานคดีปกครอง ๓
นางสาวชนิดา	ภูริทิพย์	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง
นางสาวนุศณา	แก้วมา	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง

ผู้พิมพ์

นายธนวัฒน์	จันทะวงษา	พนักงานคดีปกครอง ๕
นางสาวพจณี	แดนประเทือง	พนักงานคดีปกครอง ๕
นายประพันธ์	เอี่ยมสำอางค์	พนักงานคดีปกครอง ๓